

מינהל וכלכלה

על-פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון – מבוא למינהל וכלכלה 50 נקודות

פרק שני – תורת הניהול 50 נקודות

סה"כ 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: 1. ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את

מספר התשובות הנדרש בלבד לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא

יתייחס לתשובות נוספות.

2. הקפד לציין במחברת הבחינה את מספר השאלה ואת מספר הסעיף

שעליהם אתה משיב.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 6 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

המשך מעבר לדף

השאלות

פרק ראשון: מבוא למינהל וכלכלה (50 נקודות)

ענה על חמש שאלות מבין השאלות 1–8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

מבוא לכלכלה

שאלה 1

משק מייצר ביעילות שני סוגי מוצרים בלבד: מוצר א' ומוצר ב'. לאחרונה דורש משרד החקלאות להגדיל את כמות הייצור של מוצר א', אך התעשיינים מתנגדים לדרישה זו.

(4 נק') א. הסבר כיצד תשפיע הגדלת כמות הייצור של מוצר א' על כמות הייצור של מוצר ב', ומהי התופעה הכלכלית שמחוללת את ההשפעה הזאת.

(6 נק') ב. הצע שתי דרכים שבאמצעותן יכול המשק להגדיל את כמות הייצור של מוצר א' בלי שתושפע מכך כמות הייצור של מוצר ב'.

שאלה 2

מתן, רון ודנה הם צרכנים של תה ירוק. עקב העלאתו של שכר המינימום במשק עלה גם שכרם. ידוע כי תה ירוק הוא מוצר נורמלי בשביל מתן, מוצר נחות בשביל רון, ומוצר ניטרלי בשביל דנה.

(6 נק') א. הסבר מהו מוצר נורמלי, מהו מוצר נחות ומהו מוצר ניטרלי.

(4 נק') ב. הסבר כיצד תשפיע העלייה בשכרו של מתן על הביקוש שלו לתה ירוק כמוצר נורמלי. הצג בסרטוט את השינוי שיחול בעקומת הביקוש של מתן לתה ירוק.

שאלה 3

במשך אלפי שנים כסף הוא אמצעי חשוב בעולם הסחר והכלכלה.

(6 נק') א. ציין שלושה תפקידים של כסף.

(4 נק') ב. ציין ארבע דרכים שבאמצעותן יכול הבנק המרכזי להגדיל את כמות הכסף במשק.

שאלה 4

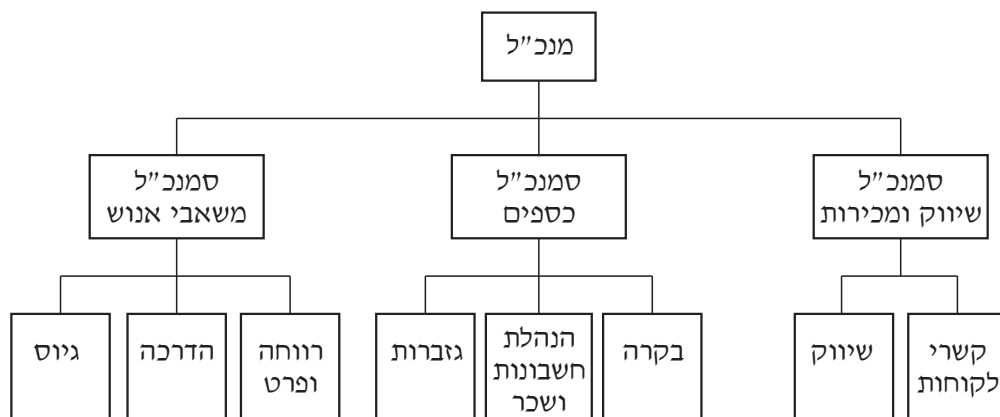
מפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) נמצא כי בשנת 2015 חלה במדינת ישראל **דפלציה** בשיעור 1%.

- (6 נק') **א.** הסתדרות העובדים חששה כי המצב ישפיע לרעה על התעסוקה במשק. הסבר מהי **דפלציה**, וכיצד יכולה דפלציה להשפיע על רמת האבטלה במשק.
- (4 נק') **ב.** הסבר מהו מדד המחירים לצרכן, ופרט כיצד מחשב הלמ"ס מדד זה.

תורת הארגון**שאלה 5**

באיור שלפניך נתון תרשים ארגוני של חברת "לביא", המשווקת מוצרי צריכה.

- (5 נק') **א.** ציין מהן, על-פי התרשים, **יחידות המטה** בחברת "לביא". הסבר **שני** תפקידים של יחידת מטה.
- (5 נק') **ב.** הסבר מהי **תקשורת דו-סטרית**. היעזר בתרשים והבא דוגמה לתקשורת דו-סטרית שיכולה להתקיים בין יחידת מטה ליחידת קו בחברת "לביא".

איור לשאלה 5

שאלה 6

קיימות כמה וכמה תצורות של מבנים ארגוניים.

- (4 נק') א. באיור שלפניך מתוארת תצורה של מבנה ארגוני על-פי **מינצברג** ובו חמישה מרכיבים בסיסיים. הסבר **שניים** מהם.

איור לשאלה 6

- (6 נק') ב. ציין יתרון **אחד** וחיסרון **אחד** של **ארגון רשת**, אשר מרבית פעילותו נעשית באמצעות המרשתת (האינטרנט). הבא דוגמה **אחת** לארגון כזה.

שאלה 7

חלוקת עבודה בארגון מסייעת לארגון להשיג את מטרותיו. בחברת "איתם" נעשית חלוקת עבודה על בסיס גאוגרפי.

- (4 נק') א. הסבר מהי **חלוקת עבודה על בסיס גאוגרפי**. הבא דוגמה לארגון שחלוקת העבודה בו נעשית על בסיס גאוגרפי.
- (6 נק') ב. חברת "איתם" החליטה להפעיל מיקור חוץ (Outsourcing).
הסבר מהו **מיקור חוץ**, וציין **שני** יתרונות שמפיק ארגון מהפעלת מיקור חוץ.

שאלה 8

תקשורת היא אמצעי להעברת מידע בתוך הארגון ומחוצה לו.

- (6 נק') א. הסבר מהי **תקשורת בלתי פורמלית**. ציין **שני** מאפיינים של תקשורת כזו.
- (4 נק') ב. הסבר מהי **רשת חברתית**, והבא דוגמה **אחת** לרשת חברתית.

פרק שני: תורת הניהול (50 נקודות)

ענה על ארבע שאלות מבין השאלות 9–14 (לכל שאלה – 12.5 נקודות).

שאלה 9

הצלחת הארגון מבוססת על שילוב נכון של גורמים הפועלים יחדיו להשגת מטרותיו.

(5 נק') א. הסבר מהו **חזון ארגוני**, ומה חשיבותו להצלחת הארגון.

(3 נק') ב. הסבר מהו מקומו של החזון בתהליך שינוי רחב־היקף בארגון על־פי התאוריה של קוטר (Kotter).

(4.5 נק') ג. העתק את הטבלה הבאה למחברתך, והשלם אותה לפי המאפיינים השונים של כל אחת מרמות הניהול.

מאפיין	רמה אסטרטגית	רמה טקטית	רמה אופרטיבית
מיקום במדרג הפירמידלי			
אחריות			
נושאי טיפול			

שאלה 10

(4.5 נק') א. הסבר מהי **יצירתיות**. ציין **שני** גורמים לעידוד יצירתיות בארגון.

(4 נק') ב. ציין **שלושה** מאפיינים של **יזם**, והסבר **אחד** מהם.

(4 נק') ג. ציין **שתי** דרכים שבאמצעותן יכול **יזם פנים־ארגוני** לטפח יזמות בקרב עובדי הארגון.

שאלה 11

תכנון הפעילות הארגונית חשוב ביותר לתפקודו הסדיר של ארגון.

(4.5 נק') א. הסבר מהו **תכנון**, וציין **שניים** מתפקידיו.

(4 נק') ב. הסבר מהי **תכנית אב** ומהי **תכנית משנה**.

(4 נק') ג. הסבר מהי **תכנית מגירה**. הבא דוגמה **אחת** לתכנית מגירה.

שאלה 12

הממשלה מתקצבת את רוב הפעילות של המינהל הציבורי.

- (4.5 נק') א. הסבר מהו **תקצוב**, וציין **שתיים** ממטרותיו.
(4 נק') ב. ציין שני הבדלים בין **תקצוב במינהל הציבורי** ובין **תקצוב במינהל העסקי**.
(4 נק') ג. ציין **שתי** מטרות של **מעקב** אחר ניהול התקציב.

שאלה 13

ארגונים המקפידים על קיומו של קוד אתי ברור זוכים להצלחה רבה ולמוניטין בהשוואה לארגונים שאינם עושים כן.

- (2.5 נק') א. הסבר מהו **קוד אתי**.
(6 נק') ב. למנהל תפקיד חשוב בפיתוח הקוד האתי בארגון.
ציין **שלוש** פעולות שעל המנהל לעשות כדי לפתח אתיקה בארגון.
(4 נק') ג. משה הוא עובד מדינה המועסק באחד ממשרדי הממשלה. כחבר בוועד העובדים במקום עבודתו, הוא אחראי לארגון חופשות לעובדים בבתי מלון. באחת החופשות שארגן משה, בית המלון המארח נענה לבקשתו לצרף לקבוצה את שני דודיו ורעייתיהן, בלא תשלום.
האם נהג משה על-פי כללי הקוד האתי? נמק את תשובתך.

שאלה 14

ארגונים נוקטים גישות ניהול שונות אשר לכל אחת מהן מאפיינים ייחודיים.

- (4.5 נק') א. ציין **שלושה** עקרונות של **הגישה הביורוקרטית של ובר**.
(4 נק') ב. ציין **שלושה** מאפיינים של ניהול בגישת **בדיוק בזמן** (Just In Time – JIT).
ציין קושי **אחד** שיכול להיות לארגון בהפעלתה של גישה זו.
(4 נק') ג. הסבר מהו ניהול לאיכות על-פי **תקן ISO 9000**. כיצד יכול תקן זה לסייע בהצלחת הארגון?

בהצלחה!